

Omgevingsanalyse COVID-19

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 18 februari – 14:00 uur d.d. 19 februari

DCo VWS | met input van RIVM, SZW, BZ en IenW

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders in quarantaine Nederlanders in China Bedrijven met locaties in China Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China 	<ul style="list-style-type: none"> Familie / vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China Werknemers / klanten van bedrijven die handelen met China 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. Algemeen publiek.

Samenvatting

- De media-aandacht voor COVID-19 houdt dinsdag en woensdagochtend aan, al lijkt het rustiger te worden. De meeste landelijke en regionale kranten schrijven dinsdagochtend over het coronavirus, vanuit diverse invalshoeken. Meerdere landelijke media onderhouden een liveblog.
- De gezondheidssituatie in Nederland speelt de afgelopen periode geen grote rol in de media.
- Centraal in de berichtgeving staan vandaag de cruiseschepen Westerdam in Cambodja en Diamond Princess bij Japan. In beide gevallen mochten de Nederlanders vandaag van boord en wachten zij om naar huis te gaan. In het geval van de Westerdam zijn sommigen van hen al onderweg. In de media komen diverse Nederlandse opvarenden aan het woord.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor COVID-19 houdt dinsdag en woensdagochtend aan, al lijkt het weer wat rustiger te worden. Diverse landelijke media onderhouden nog een liveblog (o.a. [NU.nl](#), [AD](#)).
- Vrijwel alle media, waaronder het ochtendjournaal van RTL Nieuws, berichten woensdag met name dat de overgebleven passagiers van de Diamond Princess bij Japan, inclusief vijf Nederlanders, negatief zijn getest op het coronavirus en het cruiseschip mogen verlaten.
- Ook is er veel aandacht in de media voor de terugkeer van Nederlanders van het cruiseschip de Westerdam. De laatste Nederlandse passagiers die nog op het cruiseschip zaten, zijn in Cambodja van boord gegaan. Sommigen zijn al weg onderweg naar Nederland, anderen laten weten nog in hotels in Cambodja te zitten en te wachten op een vlucht de komende dagen.
- Media berichten ook dat het oude malariamedicijn chloroquine zou helpen tegen COVID-19.
- Ten slotte is er doorlopend aandacht voor de economische gevolgen van de virusuitbraak.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Wereldwijd zijn 75.203 besmettingen bevestigd en 2.009 mensen overleden ([WHO](#)).

Besmettingen in de media

- Onderzoekers denken dat onder inwoners van Cambodja, Thailand en Indonesië veel meer besmettingen zijn dan officiële cijfers laten zien. De redenen hiervoor zijn een minder ontwikkelde gezondheidszorg waardoor besmettingen minder snel zouden worden opgemerkt en de vrees bij de autoriteiten om China voor het hoofd te stoten (FD).
- De Indonesische minister van Gezondheid legt kritiek op de officiële cijfers naast zich neer. In het land zijn nog geen besmettingen gemeld, terwijl buurland Singapore al zeker 80 besmettingen meldde (FD).

Beschrijving van het virus in de media

- Onderzoekers aan de KU Leuven in België hebben ontdekt dat het bestaande malariamedicijn chloroquine, op de markt sinds 1934, werkt tegen COVID-19, de ziekte die door het coronavirus 2019-nCoV wordt veroorzaakt. Dit blijkt uit testen die artsen in China hebben uitgevoerd. De

Belgische professor Marc Van Ranst ontdekte in 2004 al dat het middel werkte tegen SARS, dat ook een coronavirus is (o.a. [NU.nl](#), [NOS](#)).

- De meeste mensen die het nieuwe coronavirus oplopen, hebben alleen milde symptomen. Vooral oudere patiënten en mensen die al gezondheidsproblemen hadden lopen risico, concluderen onderzoekers van de Chinese gezondheidsdienst CCDC (veel media, o.a. [Telegraaf](#)).

Informatiebehoefte

- N.v.t.

Gedrag (Nederland)

Nederlands cruiseschip Westerdam

- Veel media schrijven woensdag over de laatste Nederlandse passagiers die het cruiseschip de Westerdam vanochtend vroeg hebben verlaten ([Telegraaf](#), [Gelderlander](#), [NU.nl](#)).
- [AD](#) spreekt met de Nederlander ██████████ (70) over zijn ervaring. De [Stentor](#) spreekt met ██████████ (81) en ██████████ (77) uit Winterswijk. Zij zitten nu al dagen vast in Cambodja en wachten met smart op een terugvlucht naar Nederland.
- Minister Blok stelde dinsdag tegenover [Hart van Nederland](#) dat het raar zou zijn als de overheid de Nederlanders die nog vastzitten op cruiseschepen in Japan en Cambodja zou ophalen.

Cruiseschip Diamond Princess bij Japan

- De vijf Nederlandse passagiers op de Diamond Princess mogen het cruiseschip verlaten, zo meldt het ministerie van Buitenlandse Zaken woensdag. Veel media berichten hierover, waaronder [NU.nl](#), [Hart van Nederland](#), [Trouw](#) en [NOS](#).
- [Telegraaf](#) spreekt met een Nederlands echtpaar dat op de Diamond Princess zat. "We zijn dolblij, maar ook op" zegt ██████████ "Nadat we van het schip af waren gehaald, werd er transport geregeld naar Tokio. Daar zitten we in een hotel. Dat is perfect geregeld door de cruise-onderneming Princess, die ook de vlucht terug voor ons boekt. We horen nog wanneer we terugvliegen", vertelt ██████████ vanuit Tokio. "We hopen donderdag, maar het kan ook vrijdag worden."

10.2e

Economische gevolgen en maatregelen bedrijven

- Als Air France-KLM donderdag jaarcijfers publiceert, zullen er veel vragen zijn over de impact van het coronavirus, schrijft [FD](#).
- De Chinese tak van Unilever kan een goedkope lening krijgen vanwege het nieuwe coronavirus. Chinese banken bieden die leningen aan om bedrijven te helpen die mogelijk last hebben van de uitbraak van de ziekte. De Chinese regering stelde daarvoor geld beschikbaar ([Telegraaf](#)).
- Niet alleen het Nederlands-Britse bedrijf komt in aanmerking, ook andere grote bedrijven als het Amerikaanse industrieconglomeraat 3M kunnen zo'n lening krijgen. De leningen, die zijn bedoeld om de negatieve gevolgen van het coronavirus voor bedrijven te beperken, worden verstrekt tegen lage rentetarieven. Peking heeft miljarden euro's voor de regeling uitgetrokken.
- De Veendammer erotiekhandelaar EDC, naar eigen zeggen Europees marktleider in de branche voor erotisch speelgoed, vreest voor een tekort aan seksspeeltjes door het coronavirus. De producten van het bedrijf worden in China geproduceerd, maar door het virus is er aanzienlijk minder personeel aan het werk (o.a. [Dagblad van het Noorden](#), [Telegraaf](#)).

Gedrag (buitenland)

'Europese-Chinese top in Peking gaat niet door'

- Het plan om eind maart een top tussen Chinese en Europese leiders in Peking te organiseren gaat naar verluidt niet door. Dat melden bronnen tegen persbureau AFP. Het plan zou zijn opgegeven vanwege het om zich heen grijpende coronavirus ([Telegraaf](#)).

Andere landen

- Er zijn volgens de WHO geen aanwijzingen dat het coronavirus ook in Noord-Korea heerst (ANP).
- In Hongkong is een tweede persoon overleden die besmet was geraakt met het nieuwe coronavirus. In totaal zijn in de metropool al 62 besmettingen gemeld. Ook zijn 52 inwoners van

Hongkong positief getest op het cruiseschip Diamond Princess. De uitbraak van COVID-19 zorgt in Hongkong voor onrust. Honderden mensen demonstreerden afgelopen weekend tegen plannen om bepaalde gebouwen te gebruiken als quarantainecentra voor patiënten. Hongkong werd zeventien jaar geleden zwaar getroffen door de SARS-epidemie (ANP).

Economische gevolgen

- De economische schade die COVID-19 zal veroorzaken is volgens China beheersbaar. Dat zei de Chinese afgezant voor de EU in Brussel. Zhang Ming sprak van een impact op de korte termijn, waarbij Peking ook over voldoende middelen beschikt om "indien nodig" in te grijpen ([Telegraaf](#)).
- De verkoop van Adidas in China is sinds het Chinees Nieuwjaar met 85 procent gekelderd. Adidas ziet ook zwakkere klantentaallen in Japan en Zuid-Korea. Puma heeft meer dan de helft van zijn winkels in China gesloten en waarschuwde voor minder dan verwachte winsten dit jaar ([ND](#)).
- Chinese raffinaderijen produceren kwart minder olie dan een jaar eerder ([Telegraaf](#)).
- Jaguar Land Rover heeft nog voor twee weken aan onderdelen uit China om de Britse productie gaande te houden, zei topman Ralf Speth dinsdag bij een autoconferentie ([NU.nl](#)).
- [RTL Nieuws](#) kijkt dinsdagavond naar bedrijven die juist profiteren van de uitbraak van Codiv-19.

Olympische Spelen

- Alle geruststellende geluiden vanuit Japan en het IOC ten spijt, is het helemaal niet gezegd dat de Olympische Spelen in Tokio 'gewoon' doorgaan. Dat stelt viroloog Marion Koopmans, die de WHO bijstaat in de aanpak van het Corona-virus, vanochtend in de printversie van het [AD](#).
- Ook de [Volkskrant](#) schrijft dat de zorgen rondom de Olympische Spelen in Tokio blijven groeien.

Overige ontwikkelingen in de sport

- Het bestuur van de FIFA zou op 20 maart in Paraguay bij elkaar komen voor overleg, maar heeft besloten er vanwege Covid-19 een conferencecall van te maken (o.a. [AD](#)).
- Chinese tennissers hebben zich teruggetrokken uit de Davis Cup vanwege Covid-19 ([NOS](#)).
- De GP Vietnam van 5 april gaat volgens de organisatie en lokale overheden gewoon door ([NU.nl](#)).

Betekenisgeving

Kritiek op overheid

- Er is in beperkte mate kritiek enkele burgers op social media op het handelen van de Nederlandse overheid. Voornaamste punten van kritiek zijn dat Nederland te weinig doet voor (de repatriëring van) getroffen landgenoten en dat er geen garantie is dat de Nederlanders die terugkomen daadwerkelijk in quarantaine gaan. Daarmee zou het risico ontstaan dat het virus zich in Nederland verspreidt.

Satirisch artikel in De Speld

- Op het satirische medium [De Speld](#) (ook in de Volkskrant) verschijnt een artikel over Covid-19, onder de kop: "Overijssel omgetoverd tot lageloonprovincie vanwege coronavirus". "Nu China stilligt vanwege het coronavirus is er behoefte aan een nieuwe plek waar mensen onder erbarmelijke omstandigheden producten fabriceren", aldus de website.

Chinese regering neemt persaccreditatie Amerikaanse journalisten af

- Van drie journalisten van The Wall Street Journal is woensdag de Chinese persaccreditatie afgenomen. De Chinese overheid besloot daartoe vanwege de kop van een column in de Amerikaanse krant waarin China „de echte zieke man van Azië” wordt genoemd. Dat schrijft The Wall Street Journal woensdag. De actie komt kort na een besluit van de Amerikaanse overheid om de regels omtrent Chinese mediabedrijven in de Verenigde Staten aan te scherpen ([NRC](#)).
- De Chinese overheid noemde de kop bij het krantenartikel "discriminerend" en "gericht op sensatie". De correspondenten, alledrie gestationeerd in Peking, zouden ermee schade hebben aangericht aan Chinese burgers. Het Chinese ministerie zou daarop excuses hebben geëist, maar daar wilde de krant niet aan voldoen. De website van de The Wall Street Journal was in China al geblokkeerd en de krant is er ook niet te koop.